

godt seer, at det tildeels er begrundet i, at man har fæstet Blikket formeget paa Personerne og derover glemte deres Stilling og Samfundet og de Krav, som ligge deri og gjøre sig gjældende derigjennem. Jeg skal imidlertid ikke komme videre ind paa hele denne Betragtning, da det ikke kan føre til Noget i Diebliffet. Naar jeg ikke har stillet noget Vædringsforslag, som tilfredsstillter min Anskuelse af Sagen, da er det ganske vist kun, fordi der ingen Udsigt var til at føre det igjennem. Udsigten dertil maatte jeg ansee for tabt, efterat Regjeringen havde besluttet sig til at noies med det, som oprindeligt var foreslaaet af den i indværende Samling, og hvorom der nu atter foreligger Forslag fra Justitsministerens Side. Spørgsmaalet maatte derefter være, hvorvidt man til Nød kunde slaae sig til No dermed, eller om det dog ikke skulde være muligt at gjøre nogle mindre betydelige Vædringer i det saaledes forelagte Forslag, som kunde gjøre det lettere at gaae ind paa samme. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne har udviklet, hvilke Grunde der have ledet Forslagsstillerne til at finde større Bøvelgelse ved det Vædringsforslag, som foreligger fra os, end ved den ærede Justitsministers, og jeg skal i det Hele beholde mig dertil. Ganske vist kan man nu vel sige, som det er blevet sagt fra Ministerpladsen, at hvis en saadan Anordning som den, vi have havt for Die, ikke udkommer, saa ville Præsterne, eller rettere Kirken — thi det er dog den, som man bør tænke paa mere end paa de enkelte Individider — være værre farne, end de ville, hvis Ministerens Forslag bliver vedtaget. Det er klart nok, men der synes mig dog virkelig formuistigvis ikke at kunne være den ringeste Tvivl om, at, naar det paa gjældende Forslag bliver vedtaget her i Repræsentationen, da maa en saadan Anordning udkomme, ikke paa Grund af noget Tryk fra vor Side, men ligesvem efter Sagens Stilling og Forholdenes Gang. Det maa jo vel erindres, at den nuværende Regjering's Udgangspunkt fra først af var den Tingenes Tilstand, som endnu er den gjældende, nemlig at de ordinerede Geistlige ikke skulde være Soldater, og at den har kun ladet sig trænge

hen mod en anden Opfattelse mod sin Villie ved Udtalelser, saaldne i det andet Thing. Baade her og i det andet Thing ere Udtalelserne fra Ministeriets Side stedse gaaede ud paa, at Regjeringen vilde gjøre Alt, hvad den formaade, for at forhindre, at ordinerede Geistlige skulde blive Soldater. Men, naar dette er saa, kan der da formuistigvis være Tvivl om, at en saadan Anordning vil emanere? Og det er dog ganske vist, at der derved vil naaes en større Bøvelgelse end ved det, som blev udtalt af den ærede Kirkeminister. Den ærede Kirkeminister sagde vel, at en saadan Anordning jo ogsaa kunde blive forandret og blive tagen tilbage eller blive afløst af en ny Bestemmelse. Ja, ganske vist! Men mig er det dog lidet forstaaeligt, hvorledes den ærede Minister kan tillægge denne Betragtning nogen Bøvelgelse, naar han selv tillige fremhævede, at de Ministre, der afløste hinanden, i alt Bøvelseligt maatte blive staaende ved den samme Anskuelse. Hermed kan jeg ikke forene Frygten for, at en saadan Anordning skulde blive tagen tilbage. Jeg vil endog saa sige, at der i nærværende Tilfælde foreligger Mere end under almindelige Forhold, som kan tjene til at fjerne Frygten for, at en saadan Anordning atter skulde blive ophævet. Thi naar en saadan Anordning var udkommen, saa maatte den efter de Forhandlinger, som her have fundet Sted, og saaledes som Regjeringens Stilling til denne Sag hidtil har været, snarest siges at indeholde en Slags Overeenskomst, der paa en Maade var truffen mellem Repræsentationen og Regjeringen, og det vilde da senere være meget vanskeligt for Regjeringen atter eenfædig at kunne gjøre Brud paa den.

Da jeg er kommen til at tage Ordet, maa jeg maaffee blot endnu gjøre en lille Bemærkning med Hensyn til en Yttring, der saaldt ved Slutningen af denne Sags første Behandling, og som paany klang igjennem det Foredrag, som vi hørte fra den ærede Justitsminister's Side ved Begyndelsen af Forhandlingen idag. Det var en Yttring, som gik ud paa en stærk Adskillelse i en Sag som denne mellem Sagens Ordning fra Statens Side og for Statens Bøvelkommende og Sagens